

Hypotéka, nebo dům na kolech?

Odmítli pohodlí bytu nebo rodinného domu a vybrali si existenci na malé ploše maringotky, domku na kolech či hliněné jurty. Čím dál dražší bydlení nutí lidi přemýšlet o skromnějším způsobu života.

➤ Tereza Hromádková ➤ Tomáš Škoda

Čas od času to napadne snad každého, kdo prosedí celé dny v kanceláři u počítače, aby vydělal na předražený nájem nebo po kapkách umořoval celoživotní hypotéku: nebylo by lepší odstěhovat se na pouhých několik málo metrů čtverečních, blíž přírodě a bez obřího dluhu na krku?

Život v domku na kolech nebo postaveném ze slámy, dřeva a hlíny vypadá na první pohled romanticky a sní o něm leckdo, ale odhodlá se k němu jenom hrstka statečných. Zbývá většina se domnívá, že by musela výrazně slevit z nároků na pohodlí. Následující příběhy ale dokazují, že záleží na každém, s jakým komfortem si skromné bydlení zařídí. O všech, kteří se pro něj rozhodli, však platí, že získali svobodu a také lepší pocit z méně rozmařilého bytí. Přesto jejich cesta asi není pro každého. ➔

MUSÍME SPOLU VYCHÁZET

Po zimě se zahrada okolo maringotky Kubeňových teprve pokouší zazelenat. V zastíněných zákoutích tají zbytky sněhu, obnažené větve keřů a zašedlá tráva působí i na ostrém slunci syrově. Kousek života sem vnášejí kočky a slepičky, které se potloukají kolem.

Dosud je chladno, ale Eva Kubeňová se venku čile pohybuje, a tak jí stačí silnější svetr. „Dáte si kafe?“ ptá se, když se protáhneme dřevěnou verandičkou a ocitneme se uvnitř maringotky. Přikývneme. Postaví konvici na propanbutanový vaříč.

V pojízdném obydlí na kraji vesnice v Bílých Karpatech prožila s manželem Petrem už druhou zimu. Pozemek, na němž parkují maringotku, je jejich a brzy by na něm měl stát dům z hlíny a slámy. Jenže vyřizování potřebných povolení se vleče. Mladí lidé se přesto rozhodli přestat byrokratické průtahy v místě budoucího bydliště, byť pouze na 21 metrech čtverečních.

„Maringotku jsme koupili na jaře před třemi lety a po menších úpravách jsme se do ní brzy nastěhovali. Vypršela mi totiž v Ostravě nájemní smlouva na byt a já už jsem ji nechtěla prodlužovat,“ vypráví žena, která vystudovala učitelství předškolních dětí. Finančně prý vyjde život v maringotce nesrovnatelně levněji. Zatímco byt v nedalekých Bojkovicích by mladé manžele stál měsíčně asi osm tisíc, v maringotce zaplatí jen zhruba tisícovku především za elektřinu a internet. Porovnají-li se náklady na oba typy bydlení za čtyři až pět let, vyjde z toho maringotka, i po započtení 60 tisíc na její pořízení, jako jednoznačný vítěz.

Ledové tapety

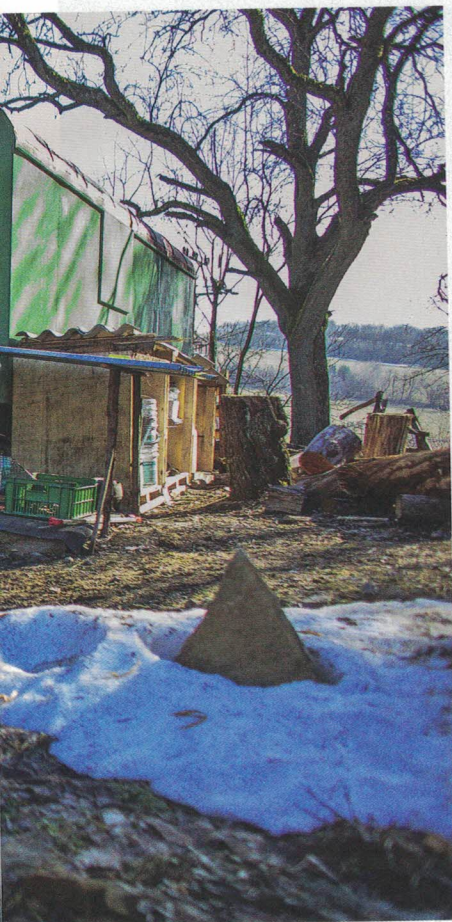
Pro manžele Kubeňovy navíc nejsou překážkou některé nevýhody skromného obydlí, s nimiž by se jiní lidé jen těžko smířovali. Jsou zvyklí fyzicky pracovat, teplejší polovinu roku stráví v lese sázením stromků, což je živí, a tak jim připadá přirozené starat se o vlastní záhony brambor, mrkve nebo obilí, případně řezat dříví na zimu. Mezitím připravují pozemek pro stavbu – třeba už zlikvidovali starou stodolu.

„Musíme pořád myslet dopředu. Není to tak, že prosedíme dny u televize,“ říká sedmadvacetiletá žena. Připouští ale, že především v zimě, kdy s manželem pracovat do lesa nechodí, někdy sledují seriály na internetu. Petr u toho dlabá dřevěné misky a lžíce, Eva šije na stroji drobné didaktické pomůcky pro děti, které před Vánocemi prodává. Čas od času zabrnká i na elektrické piano umístěné v prostoru „ložnice“. Tu rozveselují pestré barevné plédy s batikovanými vzory, které Petrovi připomínají jeho cestování po Indii.

Zimní idylka jak z Ladových obrázků má ale i odvrácenou stranu. Když je venku pořádná zima, budí se Kubeňovi po vyhasnutí v kamnech do nízké teploty. Pětcentimetrový

→ Život v maringotce vyjde Kubeňovy nesrovnatelně levněji než pronájem bytu, který se v nedalekých Bojkovicích pohybuje kolem osmi tisíc korun měsíčně. V maringotce zaplatí zhruba tisícovku především za elektřinu a internet.

↑ Bydlení v maringotce je pro manžele Kubeňovy sice přechodným řešením, ale nikoliv krátkodobým. Než si opodál postaví dům, ještě nějaký čas to potrvá. Nový dům bude ze slámy a z hlíny.

izolační polystyren nedostačuje. „Když tady dva dny nejsme, stěny promrznou. Vloni se tu udělaly ledové povlaky,“ připouští jednadvacetiletý Petr Kubeň. Kamna v rohu za vstupními dveřmi se sice umí rozhřívát, ale do druhé půlky obytného prostoru, v níž je sezení i spaní na zemi, dostatek tepla někdy nedosáhne.

Pojď domů

Vše potřebné – třeba v „kuchyni“ hrnky, pisky, misky i mycí prostředky – se vejde na police podél stěn, které Petr Kubeň vyrobil. Naproti kuchyňskému pultu stojí vana, již si běžný návštěvník sotva všimne. Zakrývá ji prkno sloužící jako pracovní stůl. A na něm navíc stojí malý lavor nahrazující umyvadlo. „Tekoucí vodu nemáme. Užitek si nosíme v kanystrech z vlastního pozemku, pro pitnou jezdíme ke dvěma studánkám v okolí,“ vysvětluje Eva Kubeňová a zjevně nošení vody ani „kadi-budku“ na zahradě nevnímá jako nedostatek komfortu. V zimě vodu na mytí či ruční praní ohřeje na kamnech, v létě poslouží venkovní sprcha. V té době také spávají Eva s Petrem pod širákem. Maringotka se ve velkých vedrech mění v paňišť.

Přesto by Kubeňovi bydlení na kraji lesa za pohodlný byt nevyměnili. Jsou nakloněni přírodnímu způsobu života, snad proto, že oba vyrostli na vesnici. Jejich současný příbytek možná není vrcholem pohodlí, ale útulný rozhodně je. „Malý prostor nás nutí dobře spolu vycházet,“ přemítá Eva Kubeňová. Potom si však vybaví, že jednou, když se pohádali, odešel manžel spát do dřevníku. „Přišla jsem potom za ním a prosila ho, aby se vrátil domů,“ dívá se mladá žena šibalsky na svého muže. Ten se při

vzpomínce na drobnou šarvátku také usmívá. Je zřejmé, že ti dva spolu oněch pár let strávených v lehce bojových podmínkách hravě přečkají.

ODSTŘÍHNOUT SE OD MATRIXU

Pozemek Petra Baxanta v chatařské oblasti na kraji Brna zčásti leží na prudkém svahu. Když člověk vystoupá do nejvyššího bodu, vidí dole pod sebou střechu kruhového domu obklopeného stromy, jímku na dešťovou vodu, záhonky a rozčtvrcené kmeny. V pozadí této scenerie se rozprostírají činžovní domy nejbližší brněnské čtvrti. „Občas sem chodím, abych porovnal skutečnost s matrixem,“ říká Petr Baxant. Skutečností myslí svoji zahradu s vlastnoručně postaveným domkem, jehož provoz má být co nejvíc soběstačný, a matrixem nazývá běžný život v městském bytě.

V paneláku bydlel 11 let. Už tehdy vyučoval na brněnském Vysokém učení technickém. Je specialistou na světelnou techniku. Kromě toho s kolegy založil softwarovou firmu.

Od studií na vysoké škole žil Petr Baxant s přítelkyní, s níž má syna. Koupili spolu pozemek na opačném konci Brna. Plánovali, že za čtyři pět milionů na něm postaví dům. Jenže k tomu už nedošlo. Petr Baxant si ve svých 38 letech uvědomil, že takhle dál žít nechce. V paneláku mu bylo těsno. „Buď tam člověk kouká na televizi, nebo pracuje na počítači. Pak jde na procházku, a když přijde domů, dělá zase jednu z těch dvou činností,“ popisuje vysoký štíhlý muž sice pohodlný, ale jednotvárný život v bytě, v němž zakoušel stále větší nepohodu.

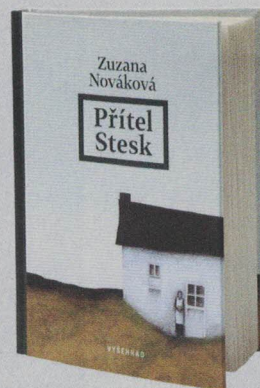
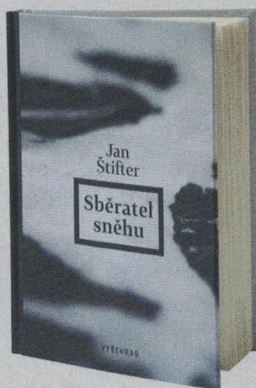
Potom se mu ale do rukou dostala kniha Clemense Kubyho s názvem Na cestě do sousední dimenze, v níž autor líčí svoji faktickou →

INZERCE

Edice **tvář**

Česká próza dnes

Přinášíme výběr literárních děl současných českých autorů, které spojuje silný příběh, nevšední vyjádření a vysoká literární hodnota.

VYŠEHRA

www.albatrosmedia.cz

E0002347

↑ Petr Baxant si postavil domek ze dřeva, slámy a hlíny, aby pronikl do „sousední dimenze“. Žije v něm s partnerkou Pavlínou Dokulilovou a malou dcerou.

→ Ačkoliv je dům téměř plně vybavený, Pavlína Dokulilová si ponechává svůj byt, který rodině slouží jako „záložní padák“.

i duchovní cestu za šamany a léčiteli z celého světa. „Otevřelo mi to oči. Troufnu si tvrdit, že to byl zlom,“ líčí vystudovaný inženýr dojem z knihy o síle duchovní medicíny, díky níž se jej autor vyléčil z ochrnutí.

Jsi-li chlap, postav dům

Duchovní přerod Petra Baxanta začal v roce 2011. Strašila ho představa, že bude dalších třicet let vydělávat peníze na hypotéku a pak už jenom na rakev. „Přičilo se mi být ‚hypotékovým‘ stavařem, který na dům dostane peníze od banky a staví ho za něj jiní. Tak jsem si řekl, že jestli jsem chlap, postavím ho sám od nuly,“ vypráví, když sejdeme ke kruhovému obydlí. Jeho základní konstrukce je ze dřeva, stěny ze slámy a omítky z hlíny. Stavitel domku chtěl co nejsnáze odbouratelnou stavbu, proto je v ní minimum železa. Zhruba 12 tisíc kuliček v šindelové střeše a další tisícovky v konstrukci jsou ze dřeva.

Přesto se bez kovu neobešel. „Vyrobit například dřevěné kování na dveře by byla velká výzva, to jsem neviděl ani na starých hradech,“ usmívá se architekt i realizátor domu, který ale tady rezignoval a kov použil.

Dům stavěl šest let sám, jen občas potřeboval pomoc dalších lidí. Po celou tu dobu bydlel v chatce, s níž pozemek koupil. Odstěhoval se do ní, když se rozešel s přítelkyní a společně pořízenou parcelu na stavbu rodinného domu prodali. Tehdy Petr Baxant experimentoval s pěstováním vlastních potravin. Sám o tomto období mluví jako o poustevničení. Na fakultu docházel

jen občas, práci ve firmě také přenechal jiným. Chtěl se pryč co nejvíc odstříhnout od matrixu.

Pak mu do života vstoupila současná partnerka Pavlína Dokulilová. Vystudovaná elektroinženýrka strávila sice dětství v panelákovém bytě, ale hodně času pobývala v zájmové skupině, jejíž vedoucí brali děti často do přírody. Během studií vysoké školy působila jako skautská vedoucí, později zakotvila v organizaci Brontosaurus. V „poustevně“ Petra Baxanta ale vydržela jen rok. „Byly chvíle, kdy jsem soptila, protože jsem měla pocit, že když jsem udělala krok vpřed, Petr udělal další dva přede mně,“ popisuje s úsměvem vzájemné vyladování. Její druh přikyvuje. Je si vědom toho, že to s ním není jednoduché.

Beránka upečeme tady

Proti „poustevně“ se Pavlína Dokulilová vzbouřila, když pár začal uvažovat o dítěti. Byla nekompromisní. V boudičce bydlet nechtěla. Petr Baxant tím získal potřebnou motivaci, aby hliněnou jurtu dostavěl. Vznikl domek volně ložený na povrchu, jehož základy tvoří snadno

rozebíratelné tvárnice plněné kamením. Plocha kruhu nepřesahuje 25 metrů čtverečních.

Uvnitř je vše účelně poskládané – čtvrtinu plochy tvoří příslušenství se záchodem a koupelnou, schované pod patrem na spaní. Další čtvrtinu prostoru připomínajícího díky kuželovitému stropu vnitřek románské rotundy zabírá kuchyň. Jsou v ní malá kamínka, propanbutanový vaříč a elektrická trouba. Ta byla tak trochu Baxantovým ústupkem. „Stěhovali jsme se sem vloni na Velikonoce a já říkala, že beránka budu muset upéct v bytě. A do dvou dní tu trouba byla,“ vzpomíná Pavlína Dokulilová, která si ponechává svůj byt. Ten rodině slouží jako „záložní padák“, nikdo neví, jak partneři budou chtít žít ve stáří a jak budou chtít žít jejich potomci.

V domečku přibývá i další zařízení. V létě například mycí stůl, který si paní domu vydobyla poté, co musela vynášet nádoby ven a nosit si k němu vodu v kanystru ze studny. To všechno už s roční dcerou. Na podzim přivedl Petr Baxant do domku vodu a dodělal sprchový kout s barevnou mozaikovou podlahou. K pohodlí

domu přispěla také pračka napojená na dešťovou i studniční vodu. Protože ale filtrace ještě není stoprocentní, a tak je využitelné dešťové vody málo, jezdí Pavlína Dokulilová prát do svého bytu.

Dům jako demoverze

„Cítím, že se blíží bod zlomu, kdy tu budeme mít pohodlí, jaké si Pavlína představuje,“ dodává k postupnému vylepšování Petr Baxant. V létě musí udělat spodní izolaci domu, protože podlahou profukuje a chlad od nohou je citelný. Na patře je sice o několik stupňů tepleji, což ale zase v létě není výhra. Proto majitel plánuje vylepšení cirkulace vzduchu, již by mělo napomoci mimo jiné rozšíření patra. Díky tomu se v malém domku pohodlně vyspí také Baxantův dnes dvanáctiletý syn z prvního vztahu.

„Tahle stavba je demoverze, experiment. Vychytávám na ní chyby, abych další domy postavil líp,“ plánuje si Petr Baxant. Mezi chystanými vylepšeními patří například větší okna, protože do stávajícího obydlí jimi neproniká dostatek světla. Záleží ale na tom, kolik času →

INZERCE

EG002202

MULTIFX 2018

kb.cz 800 521 521

#mujnovystroj
#jdemenato

SLUČTE SI ÚVĚRY
DO JEDNOHO
A PODNIKEJTE
NAPLNO

KONSOLIDACE PRO PODNIKATELE

- Efektivní správa firemních financí na jednom místě
- Kvalitní poradenství na míru

KB

bude stavitel schopen na své plány ušetřit. Stále vyučuje na fakultě a vede výzkumné i studentské projekty, také jeho firma dosud funguje.

Přesto už teď Petr Baxant dokázal sobě i ostatním, že postavit dům vlastníma rukama a za rozumnou cenu není nereálný sen. Do původního rozpočtu 100 tisíc korun se sice nevešel, ale i dvojnásobnou sumu, kterou za materiál nakonec zaplatil, považuje za přijatelnou. Není v ní však započítaná důležitá komodita – práce. Autor domu odhaduje, že stavbou strávil deset tisíc hodin. To chce výdrž. A také přesvědčení, že člověk dělá správnou věc. O tom ale svěrázný inženýr ani na chvíli nepochybuje.

UPROSTŘED MĚSTSKÉ DŽUNGLE

Martin Kučný přistoupil k minimalistickému bydlení spíš po vzoru městského než venkovského člověka. Vytvořil si malé mobilní útočiště na kolečkách, které takřka neslevuje z nároků na život v bytě nebo klasickém domě. Teče tu teplá voda a domek je příjemně vytopený i za největších mrazů – přitom jeho majitel nemusí půl roku štípat dříví. „Jsem uprostřed městské džungle, ale zároveň mám elektřinu, rychlý internet, kuchyň s malou myčkou a vařičem, mohu použít i pračku,“ vyjmenovává bývalý skaut, který se svým domkem nyní parkuje v zahrádkářské kolonii v Praze 5.

Když začal uvažovat o pojižděném bydlení, měl podmínku, aby byl domek plně soběstačný – nezávislý na dodávkách energie zvenku. „Kdybych ho teď připojil za auto a někam odvezl, do půl hodiny po příjezdu by mohl zase fungovat,“ říká se stopou hrlosti v hlase třiačtyřicetiletý muž. Je oblečený do košile, svetříku a tmavých džínů, v nichž by zapadl do jakéhokoli „ofisu“ ve městě.

↑↑ Se svým domkem na kolečkách nyní parkuje Martin Kučný v pražské zahrádkářské kolonii, ale destinaci může kdykoliv změnit. A také to už několikrát udělal.

↑ Vybavení mobilního domku takřka neslevuje z nároků na život v bytě nebo klasickém domě.

Co dělá domov domovem

Kučný studoval historii, ale bádáním v architektonické historii se nikdy neživil. Začátkem milénia rozjel několik firem zaměřených na poradenství v oblasti čerpání dotací a veřejných zakázek. A před pěti lety seznal, že práce ho začíná ničit, navíc se mu rozpadl vztah. Řekl si, že je čas dát prostor tulákovi, za něhož se v hloubi duše považuje. Firem se zbavil a rok věnoval spolu s známými konstrukci domku na kolech.

Inspirací mu byly „stavební“ plány zveřejněné firmou Rocky Mountain Tiny Houses z amerického Colorada, která minimalistické bydlení poskytuje na zakázku. Mimo jiné na instruktážních videích také učí lidi, jak se uskromnit. „Jde to. Prostě už nemám 60 koší, ale jen pět,

vypráví Kučný ve své deset metrů čtverečních velké mobilní garsonce. Kuchyňka u vstupních dveří se dělí o prostor s oddělenou koupelnou vybavenou sprchovým koutem. Jednou za pár týdnů se v něm ocitne pračka přenesená z technického zázemí domku – větší skříně přístupné zvenku.

„Obývací“ tvoří sedací lavice ve tvaru L s monitorem počítače místo televize. Lze sem umístit jídelní stůl, přidat postele nebo vytvořit pracovní. Stačí zasunout do připravených úchytnů ta správná prkna. Široká postel je přes den zavěšená u stropu, za noc se spouští dolů. V rohu nechybí knihovna. „Přiznávám, že tyto knihy už vlastně nečtu, veškeré texty mám dnes uložené elektronicky, ale takové předměty dělají domov domovem,“ přemítá Kučný.

Ze zahrádkářské kolonie na kopci to má k nejbližší stanici metra deset minut. Chatičky v sousedství sice obývají bezdomovci, ale s těmi se majitel pojízdného domku skamarádil, když jim zaplatil za vyčištění prostoru, kde jeho domek nyní stojí – vlastně své zahrady na tento rok. Z ní je krásný výhled na kus Prahy

prosávající mezi rozkvetlými stromy. Město zalité sluncem pozorujeme z terásky na kolech připojené k domku.

„Bydlení mě vyjde asi na tři a půl až čtyři tisíce měsíčně,“ uvádí Kučný. Zhruba tisícovku zaplatí za pronájem pozemku, další peníze ho stojí propanbutanové lahve, které využívá na vaření, chlazení potravin v lednici, ale také na topení. Zatímco v zimě spotřebuje jednu lahev týdně, v létě jednu za měsíc. Její cena je asi 400 korun. Několik stovek z rozpočtu spolknou také internet. Elektřinu získává Martin Kučný ze dvou solárních panelů na střeše, její množství prý postačí i za méně slunných měsíců. Vodu, kterou třikrát filtruje, čerpá z blízké studny, již nechal vyčistit. Domek ho se vším všudy vyšel asi na půl milionu korun, ale dnes by byl prý schopen ho zkonstruovat až o dvě stě tisíc levněji.

Není to dovolená

Prostor před domkem patří především dvěma Kučného psům. Jsou zvyklí pobývat venku i v zimě. Předloni strávili se svým pánem léto

kousek od Orlické přehrad, potom se na rok přesunuli na Valašsko, kde má Kučný rodinu.

O svých cestách i o fungování netradičního obydlí píše na webu Domeknakolech.eu. Vkládá tam fotografie, na kterých je vidět, jak se krajina v okolí malé „movitosti“ mění.

Kučný ale odmítá, že by byl celou dobu na dovolené. S kolegou opět podniká, radí obcím s veřejnými zakázkami. Nemá sice pevnou pracovní dobu a může pracovat na dálku, ale to už dnes nebývá problém pro spoustu lidí, kteří by mohli životem s prvky kočovného dobrodružství získat novou, svobodnější dimenzi. Kučný by ji ostatním rád dopřál. Uvažuje o tom, že několik domků různých velikostí postaví a pronajme zájemcům, aby si bydlení na čtyřech kolech vyzkoušeli, než se pro něj případně rozhodnou.

„Lidem v takovém způsobu bydlení brání psychická bariéra, nedokážou si představit, že žijí v něčem, jako je karavan. Možná kvůli sociálnímu statusu. Ale po třech letech, co žiji tímto způsobem, mohu říct, že můj status nijak neutrpěl,“ usmívá se průkopník městského minibydlí. ●

INZERCE

ÚSPĚŠNÁ KARIÉRA

ZAČÍNÁ SPRÁVNÝM ROZHODNUTÍM

www.KDEJINDE.cz

SKUPINA ČEZ

...kde jinde.

Kde jinde to dokázete

EG00213